

Posudok habilitačnej práce Mgr. Jozefa Bavolára, PhD. s názvom „Štýly rozhodovania. Teoretické ukotvenie a praktické aplikácie“

Posudzovanou habilitačnou prácou bola monografia vydaná v edícii Acta Facultatis na Filozofickej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika, recenzovaná prof. PhDr. Jozefom Výrostom, DrSc., a prof. Mgr. Petrom Halamom, PhD., zo Slovenskej akadémie vied. Publikácia pozostáva zo súhrnu teoretických poznatkov a výskumných zistení z dostupnej literatúry týkajúcich sa štýlov rozhodovania doplnených o výsledky vlastných realizovaných výskumov. Väčšina z nich bola autorom publikovaná v renomovaných karentovaných časopisoch (Judgment and Decision Making, Current Psychology, Psychology & Health, Studia psychologica).

Posudzovaná publikácia ako aj súvisiace štúdie v karentovaných časopisoch sú dôkazom spôsobilosti autora teoreticky analyzovať problematiku i schopnosti realizácie samostatného výskumu na vysokej úrovni.

Monografia je rozdelená do dvoch častí, každá z nich pozostáva z troch kapitol. Prvá kapitola bola zameraná na teoretické ukotvenie problematiky. Väčšina textu sa týkala merania štýlov rozhodovania, čo pravdepodobne ilustruje situáciu v odbornej literatúre, kde je nepomerne viac pozornosti venovanej klasifikácii štýlov pre účely merania, než samostatnej teoretickej analýze rozhodovacích štýlov ako takých. K tejto kapitole uvádzam dve pripomienky. Napriek vyššie uvedenému by prospelo precíznejšie oddelenie definovania štýlov rozhodovania od ich merania. Prvá kapitola obsahuje detailný popis rôznych meracích nástrojov, ich vlastností a klasifikácií vychádzajúcich zo štruktúry týchto metodík. Množstvo nazhromaždených informácií by mohlo tvoriť podklad pre meta-analýzu, ktorá by umožnila prekročiť deskriptívnu povahu systematicky zhromaždených informácií o meraní a klasifikáciách meracích nástrojov.

Druhá a tretia kapitola monografie boli zamerané na vzťahy rozhodovacích štýlov s osobnostnými premennými a kognitívnymi štýlmi. V druhej časti monografie boli rozhodovacie štýly prepájané s výsledkami rozhodnutí. Nosnou z toho bola šiesta kapitola zaoberajúca sa štýlmi rozhodovania a mentálnym zdravím. Z môjho pohľadu bolo najzaujímavejšie vytváranie rozhodovacích profilov, čo predstavuje koncepčne odlišný spôsob analýzy štýlov rozhodovania a javí sa byť prínosným a obohacujúcim v porovnaní s doterajšími zisteniami prezentovanými v tejto monografii. V spomenutej kapitole autor realizoval 4 štúdie pre analýzu vzťahu rozhodovacích štýlov a mentálneho zdravia. Tretia z nich sa týkala štýlov rozhodovania a zmien protektívnych faktorov a mentálneho zdravia v čase. K tejto štúdii by bolo užitočné doplniť argumentáciu k samotnému výskumnému zámeru – prečo práve v danom časovom intervale očakáva autor u respondentov zmenu. Ak sú štýly rozhodovania relatívne stabilné habituálne vzorce správania, a mali by súvisieť so zmenou v časovom intervale realizácie výskumu, je predpoklad ďalšej podobne veľkej zmeny aj v období po výskume (resp. pred výskumom), má byť súčasťou nejakého trendu? A je vôbec možná takáto neustála zmena v zmysle zlepšovania mentálneho zdravia? (Teda ak je pôsobenie nezávislej premennej pretrvávajúce a stabilné, bude aj zmena opakovane nastávať, mala by byť tiež pretrvávajúca, alebo zmena nastane len jednorazovo?). Ako logickejšie sa javí očakávať zmenu v závislých premenných pri zmene rozhodovacích štýlov, ako to autor realizoval v ďalšom kroku.

Otázky do diskusie:

1. Autor predstavil koncept štýlov rozhodovania ako je využívaný v psychologických ale aj ekonomických vedách. V kapitolách 4 a 5 prepojil štýly rozhodovania s výsledkami rozhodnutí, resp. kvalitou rozhodovania, či ako autor píše na str. 62 s „lepším alebo horším rozhodovaním“. Je možné

využiť koncept rozhodovacích štýlov aj na problematiku rozhodovania sa v morálne nejednoznačných situáciách, kde nie je možné alebo vhodné určiť „lepšie“ alebo „horšie“ rozhodnutie? Kde autor vidí možnosť aplikácie konceptu rozhodovacích štýlov v psychológii morálky?

2. Názov monografie – teoretické ukotvenie a praktické aplikácie – naznačil o čosi väčší obsahový záber, než sa vošlo do textu monografie. Bolo by možné aspoň v stručnosti uviesť, aké praktické aplikácie od konceptu štýlov rozhodovania možno očakávať napríklad pre prax školského psychológa, kariérové poradenstvo, ale aj pre iné oblasti intervencií v praxi psychologickéj profesie? Sú možné intervencie a tréning štýlov rozhodovania pre vybrané oblasti praxe?

Záverom možno uviesť pozitívne hodnotenie predloženého textu, ktorý spĺňa vysoký štandard odbornosti, autor v ňom preukazuje výbornú orientáciu v problematike a dokladuje prečo je publikačne úspešným a akceptovaným autorom v tejto oblasti poznania na Slovensku aj v zahraničí.

Posudzovanú habilitačnú prácu odporúčam k obhajobe a po jej úspešnom priebehu odporúčam Mgr. Jozefovi Bavoľárovi, PhD. **udelit' titul docent** v študijnom odbore 3.1.13. sociálna psychológia a psychológia práce.

V Prešove 1.4.2019

Doc. Mgr. Peter Babinčák, PhD.

